

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

בית הספר לחינוך תשפ"ד 2023-24

שם הקורס: אי-שוויון בהישגים השכלתיים

מס' קורס: 12910240

שם המרצה: פרופ' יריב פניגר

שעות קבלה: יום ג' 11-12 בבנין 72 חדר 165

יעדי ההוראה:

מחקרים מראים כי הקשר בין מאפיינים חברתיים והישגים השכלתיים נשאר יציב למדי למרות התרחבות חסרת תקדים של מערכות החינוך בעולם המפותח. חלקו הראשון של הקורס יתמקד בתיאוריות סוציולוגיות ובמחקר אמפירי המנסים להסביר כיצד הורים והסביבה הקרובה מעצבים הזדמנויות השכלתיות ובכך תורמים לשימורו של אי-שוויון חברתי בתחום החינוך. בחלקו השני של הקורס נבחן דרכים שונות בהן מערכות חינוך מנסות להתמודד עם אי-שוויון השכלתי הנעוץ בהבדלים ברקע החברתי ממנו מגיעים התלמידים.

פרשיות לימודים:

- מהו אי-שוויון בהישגים השכלתיים וכיצד הוא נמדד
- האם התרחבות ההשכלה הביאה לצמצום אי-השוויון?
- הסברים בולטים להעברה הבין-דורית של יתרונות השכלתיים:
  - יכולת כלכלית
  - הון תרבותי והון חברתי
  - מיעוטים ותיאורית ההתנגדות
- מדיניות חינוכית ואי-שוויון בהישגים:
  - הסללה
  - הוראה ולמידה

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **

נוכחות והשתתפות-	חובה
דוחות קריאה	- 12%
עבודה מסכמת	- 88%
סה"כ	- 100%

רשימה ביבליוגרפית:

עברית (לפי סדר השיעורים)

שי, ד. ושביט י. 2022. הכנסה משפחתית בגיל הרך ובמהלך הילדות והשפעתה על הישגים לימודיים. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

איילון, ח., בלס, נ., פניגר, י. ושביט, י. 2019. אי-שוויון בחינוך: ממחקר המדיניות. ירושלים: הוצאת מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל. פרק 10.

פניגר, י. 2017. יחסם לבית הספר, שאיפותיהם העתידיות והישגיהם של תלמידים מקבוצות מיעוט בישראל. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך. תל אביב: הוצאת מכון מופ"ת.

פניגר י. 2013. פסיכולוגיה, הסללה ואי-שוויון: הרפורמה בבתי הספר המקיפים הדתיים כמקרה מבחן. אלנבראס 7: 106-136.

גמוראן, א. 2017. אי-שוויון והסללה: כיוונים חדשים למחקר ולמדיניות. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך. תל אביב: הוצאת מכון מופ"ת.

שחר, ח. ושרן ש. 1991. למידה שיתופית בקבוצות קטנות והישגים לימודיים של תלמידים בכיתות ח' רב-עדתיות. מגמות ל"ד: 211-229.

איילון, ח., בלס, נ., פניגר, י. ושביט, י. 2019. אי-שוויון בחינוך: ממחקר המדיניות. ירושלים: הוצאת מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל. פרק 9.

* יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.

** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.

*** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

- Baier, Tina, et al. 2022. Genetic Influences on Educational Achievement in Cross-National Perspective. *European Sociological Review* 38(6): 959-974.
- Bourdieu, P. 1997. The Forms of Capital. Pp. 46-51 in A.H. Halsey et al. (eds.) *Education: Culture, Economy, and Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Entrich, S. R. 2020. Worldwide Shadow Education and Social Inequality: Explaining Differences in The Socioeconomic Gap in Access to Shadow Education Across 63 Societies. *International Journal of Comparative Sociology* 61(6): 441-475.
- Park, H., Buchmann C., Choi J. and Merry, J. J. 2016. Learning beyond the school walls: Trends and implications. *Annual Review of Sociology* 42: 231-252.
- Calarco, J. M. 2014. Coached for the classroom: Parents' cultural transmission and children's reproduction of educational inequalities. *American Sociological Review* 79(5): 1015-1037.
- Lareau, A. 1999. Social Class Differences in Family-School Relationships: The Importance of Cultural Capital. Chapter 26 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing.
- Sikora, J., Evans M. D. and Kelle, J. 2019. Scholarly Culture: How Books in Adolescence Enhance Adult Literacy, Numeracy and Technology Skills in 31 Societies. *Social science research*, 77: 1-15.
- Murray, B., Domina T., Petts A., Renzulli L. and Boylan R. 2020. "We're in This Together": Bridging and Bonding Social Capital in Elementary School PTOs. *American Educational Research Journal*, 57(5): 2210-2244.
- Coleman, J. and Hoffer T. 1999. Schools Families and Communities. Chapter 7 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing.
- Cebolla-Boado, H. González Ferrer, A. and Nuhoğlu Soysal, Y. 2021. It is All About "Hope": Evidence on the Immigrant Optimism Paradox. *Ethnic and Racial Studies* 44(2): 252-271.

Ben-Gurion University of the Negev
The Faculty of Humanities and Social Sciences

Syllabus

School of Education   **2023-2024**

Course Name: Educational Inequality

Course Number: 12910240

Lecturer: Prof. Yariv Feniger

Goals:

Research shows that the relation between social origin and educational attainment remains relatively stable in spite of unprecedented expansion of educational systems throughout the world. This course provides an overview of sociological theories and empirical findings that help explain how parents transfer to their offspring educational advantages that sustain educational inequality. The last part of the course will be devoted to the assessment of educational policy that aims at reducing educational inequality.

Course Chapters:

- What is educational inequality and how we measure it
- The expansion of education systems and the persistence of inequality
- How sociologists explain the persistence of educational inequality:
  - Wealth
  - Cultural and social capital
  - Minorities and resistance
- Educational policy and educational inequality:
  - Tracking and detracking
  - Learning and instruction

Components of final grade

Participation	required
Reading reports	12%
Final paper	88%
Total	100%

Bibliography:

Hebrew

שי, ד. ושביט י. 2022. הכנסה משפחתית בגיל הרך ובמהלך הילדות והשפעתה על הישגים לימודיים. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

איילון, ח., בלס, נ., פניגר, י. ושביט, י. 2019. אי-שוויון בחינוך: ממחקר המדיניות. ירושלים: הוצאת מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל. פרק 10.

פניגר, י. 2017. יחסם לבית הספר, שאיפותיהם העתידיות והישגיהם של תלמידים מקבוצות מיעוט בישראל. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך. תל אביב: הוצאת מכון מופ"ת.

פניגר י. 2013. פסיכולוגיה, הסללה ואי-שוויון: הרפורמה בבתי הספר המקיפים הדתיים כמקרה מבחן. אלנבראס 7: 106-136.

גמוראן, א. 2017. אי-שוויון והסללה: כיוונים חדשים למחקר ולמדיניות. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך. תל אביב: הוצאת מכון מופ"ת.

שחר, ח. ושרן ש. 1991. למידה שיתופית בקבוצות קטנות והישגים לימודיים של תלמידים בכיתות ח' רב-עדתיות. מגמות ל"ד: 211-229.

איילון, ח., בלס, נ., פניגר, י. ושביט, י. 2019. אי-שוויון בחינוך: ממחקר המדיניות. ירושלים: הוצאת מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל. פרק 9.

English

- Baier, Tina, et al. 2022. Genetic Influences on Educational Achievement in Cross-National Perspective. *European Sociological Review* 38(6): 959-974.
- Bourdieu, P.1997. The Forms of Capital. Pp. 46-51 in A.H. Halsey et al. (eds.) *Education: Culture, Economy, and Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Entrich, S. R. 2020. Worldwide Shadow Education and Social Inequality: Explaining Differences in The Socioeconomic Gap in Access to Shadow Education Across 63 Societies. *International Journal of Comparative Sociology* 61(6): 441-475.
- Park, H., Buchmann C., Choi J. and Merry, J. J. 2016. Learning beyond the school walls: Trends and implications. *Annual Review of Sociology* 42: 231-252.
- Calarco, J. M. 2014. Coached for the classroom: Parents' cultural transmission and children's reproduction of educational inequalities. *American Sociological Review* 79(5): 1015-1037.
- Lareau, A. 1999. Social Class Differences in Family-School Relationships: The Importance of Cultural Capital. Chapter 26 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing.
- Sikora, J., Evans M. D. and Kelle, J. 2019. Scholarly Culture: How Books in Adolescence Enhance Adult Literacy, Numeracy and Technology Skills in 31 Societies. *Social science research*, 77: 1-15.
- Murray, B., Domina T., Petts A., Renzulli L. and Boylan R. 2020. "We're in This Together": Bridging and Bonding Social Capital in Elementary School PTOs. *American Educational Research Journal*, 57(5): 2210-2244.
- Coleman, J. and Hoffer T. 1999. Schools Families and Communities. Chapter 7 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing.
- Cebolla-Boado, H. González Ferrer, A. and Nuhoğlu Soysal, Y. 2021. It is All About "Hope": Evidence on the Immigrant Optimism Paradox. *Ethnic and Racial Studies* 44(2): 252-271.